

i sam taj svetac. Na dan sv. Jere svake godine ide velika ophodnja poklonika do kapele. Još dalje na zapad stiže se za nekoliko minuta do rta sv. Jurja. Odavle puca lijep vidik na otok Čiovo. Veličanstven, miran zaliv, koji se tu prostire još i danas zovu Dijaninim zalivom, jer se na njegovoj krševitoj obali u Dioklecijanovo doba kočio ponosni hram Dijane, božice lova. Do danas još nijesu nađeni ostaci ovoga hrama, ali se po jednoj zemljopisnoj karti od Castoriusa (5 vijek) lako može ustanoviti nekadašnje mjesto toga hrama, koje je na toj karti označeno imenom »Ad Dianae«.

Dvadesetak minuta daleko od Splita na sjever nalazi se franjevački manastir Poljud, koji smo spomenuli već ranije. Ovo je prava riznica stare talijanske i jugoslovenske umjetnosti. Spominje se već u 11 vijeku, ali je današnji izgled poprimio tek u 15 vijeku. Kula čuva ulaz u manastir, pa napominje dane turskih navala na ove krajeve. U manastirskoj crkvi znamenite su slike na glavnom oltaru od talijanskoga majstora Girolama da Santa Croce (1549). Na oltaru se nalazi odmah lijevo slika venecijanske škole, otprilike iz god. 1500, po svoj prilici rad slikara Carpaccia ili Filipa Mazzole: Gospa Milosti. Desno na oltaru Marija s malim Isusom, sv. Petar i sv. Klara (kažu od Basaitija ili od Benedetta Diane). Na drugom lijevom oltaru Luposignolijev Sabor crkvenih učitelja, umjetnički neznatno djelo, ali zanimljivo zbog toga, što se na slici pojavljuje Muhamed kao branitelj Marije. Ostale znamenitosti ovoga manastira spomenuli smo već prije.

Veoma je zanimljiv i poučan izlet željeznicom do stare tvrđave Klisa. Uza stalni uspon željezničkog puta vidici se neprestano mijenjaju sve do stare tvrđave, koja nadvisuje malo mjesto Klis u gorskom kotlu, kome tvori romantičnu pozadinu brdo Kozjak. Tvrđava Klis bijaše u minulim vremenima predmet velikih i ogorčenih bitaka: 639 osvojiše je Avari, 1523 i 1537 Turci, 1648 Mlečani a 1813 Austrijanci. Danas, naravno, ova tvrđava nema nikakve vojničke vrijednosti, iako je na pogled sa svojim kulama i zidinama još uvijek veličanstvena. Neobično je lijep vidik s tvrđave na more, posijano ostrvima, i na splitsku okolicu. Pješice se odavle stiže na izvor rijeke Jadra, koja izbija iz visoke stijene. Odavle se može poći pješice 20 minuta do željezničke stanice Mravince ili niz rijeku $\frac{3}{4}$ sata do Solina.

Vrijedno je poći na izlet do Sinja, gdje su se sasvim očuvale narodne nošnje (glasovita Sinjska Alka), i pohoditi mali Sinjski muzej u franjevačkom manastiru, gdje ima nalaza s obližnjeg Čitluka iz mletačkoga doba.

Prolazeći mimo predgrađa Lučac Mostarskom i Poljičkom cestom koja vodi u Omiš, duž morske obale, stižemo ponajprije do pokloništa Pojšana. Samostan sa crkvom bio je podignut 1618